

СТАТУТ БЕОГРАДСКЕ БЕРЗЕ

I

Опште одредбе.

Чл. 1.

На основи закона о јавним берзама, а у циљу унапређења, олакшања и регулисања трговинског промета, установљава се у Београду Берза.

Она ће имати свој службени назив: *Београдска Берза* и свој печат са истим називом и одговарајућим знаком.

Чл. 2.

Предмет промета на овој Берзи могу бити: сваковрсна роба (нарочито земаљски производи), све хартије од вредности, чије котирање буде допуштено, менице, новац звечећи и папиран, племенити метали, а тако и експедициони, магацински, транспортни, осигуравајући и сместишни (антрпотски) послови.

Чл. 3.

Право на посећивање ове Берзе регулише се чл. 5. закона о јавним берзама и овим статутом.

Чл. 4.

Ко је властан посећивати ову Берзу, тај може на њој имати највише до 3 (три) заступника, који ће у име и за рачун властодавца вршити берзанске послове.

Чл. 5.

Да би ко могао бити овакав заступник нужно је:

а) да и сам већ има права посећивати Берзу ову;

б) да му се изда уредно пуномоћје, које се мора односити на све берзанске послове;

в) да га управа Берзе као заступника призна и огласи.

Чл. 6.

Оваква пуномоћства морају се ради уважења и обзнане предати Управи, у којој цели дужан јој је и властодавац поднети прописну и тачну пријаву о овом овлашћењу.

Ако Управа нађе да је све у реду примиће дотичног заступника и пуномоћство одмах обзнанити, иначе ће одрећи признање и објаву истог.

Чл. 7.

Право на ово заступање почиње од објаве, па траје док Управа не обзнани да је оно престало. А

ово ће она учинити одмах, чим дотични властодавац уредним писменом то затражи.

Чл. 8.

Издавање овакога пуномоћства не спречава властодавца да и сâм долази на Берзу.

Чл. 9.

Све своје обзнане Управа врши прикивајући их на одређеном месту у згради Берзе, где морају стајати недељу дана. Ну одлуке о казнама посетилаца и чланова, као и њиховом искључењу, објављују се још и усмено на берзанском састанку, дајући уз то знак берзанским звоном.

Објаве ширега значаја штампаће управа и у „Српским Новинама“, евентуално у органу Берзе. За штампање објаве у интересу појединца или његовим узроком, наплаћиваће се такса.

Службене објаве државних власти дужна је Управа без одлагања објавити у форми и на начин како власт дотична наредила буде.

II

Састанци и посећивање Берзе; посетиоци и чланови њени.

Чл. 10.

Берзански се састанци држе у локалу, који Управа Берзе за то определи и обично сваког радног

дана, а у време које она одреди и у напред об-
знани.

Чл. 11.

Из особитих узрока може Управа и обуставити поједине састанке, или утврђене часове састанака изменити, као што може и за поједине гране послова одредити и нарочите засебне састанке.

Ну она је дужна све то објавити на 8 (осам) дана раније, сем ванредног случаја у коме би и краћи рок био оправдан.

Чл. 12.

Почетак и свршетак сваког састанка објављује се звоњењем. На петнајест (15) минута после свршетка даје се дужи знак звоњења и ко се и после тога знака нађе у дворани биће кажњен по пропису чл. 19. закона о јавним берзама.

Ближе одредбе о овим знацима берзанским прописиваће Управа.

Чл. 13.

Управа ће одређивати време и прописиваће начин за давање знака, после којег се не могу више чинити откази и друге изјаве, које се имају чинити код појединих послова берзанских.

Чл. 14.

Право посећивања Берзе ове има сваки ко није од тога искључен чл. 5. зак. о јавним берзама и ко испуни услове о томе прописане овим статутом.

Чл. 15.

На ову Берзу може се доћи само са уредном *берзанском картом*. Од тога се изузимају лица, која по службеном положају или послу долазе на Берзу.

Берзанска се карта издаје само ономе, кога Управа прими за *посетиоца, члана* или *госта* Берзе.

Пријем овај отказује се свакоме код кога би постојао који од узрока из чл. 29. овог статута.

Чл. 16.

Посетилац Берзе може постати сваки којег Управа прими ако:

- а) има услове за посећивање Берзе по чл. 5. зак. о јав. берзама;
- б) испуни услове овога статута, прописане за посетиоце ове Берзе.

Чл. 17.

Овакав посетилац има права долазити на све састанке берзанске и тамо своје берзанске послове вршити само преко берзиних посредника. Али он нема права ни на стално место у Берзи, нити пак на активно или пасивно учешће у изборима.

Чл. 18.

Члан Берзе може постати сваки кога Управа прими ако:

- а) има услова за посећивање Берзе по чл. 5. зак. о јавним берзама;

б) од пре три године води или јавно учествује у фирми судски протоколисаној у Србији;

в) испуни услове овога статута за ступање у чланство.

Чл. 19.

Члановима Берзе могу постати по пријему Управе још и ортачке фирме и акционарска друштва по испуњењу потребних услова. Ну права чланства у њихово име и за њих може вршити само један члан фирме, односно управе, који на то буде овлашћен нарочитим и уредним пуномоћијем. — И за ово пуномоћство вреди чл. 5. 6. и 7. овог статута.

Чл. 20.

Чланови Берзе имају права:

а) посећивати све берзанске састанке и на њима сами и непосредно вршити своје берзанске послове;

б) захтевати и добити стално место у берзанској згради;

в) учествовати у свима скупштинама Берзе саобразно прописима овога статута;

г) бирати Управу и Берзански Суд и у опште активно учествовати у свима изборима на скупштини и на њима бити изабран.

Чл. 21.

Право чланства везано је са дужношћу примити се избора за Управу, Берзански Суд и Финансијски Одбор (чл. 67. тач. г.) и тамо вршити

дужности за све време избора. Непријем, невршење, као и нетачно вршење ових дужности, повлачи новчану казну до највише 500 динара или искључење из чланства, сем случаја чл. 39. тач. 2. и чл. 89. овог статута.

Чл. 22.

Примљени посетиоци или чланови добијају берзанске карте од Управе, односно њеног председника сходно одлуци Управиној и по претходној наплати таксе.

Чл. 23.

Карте берзанске издају се само на име и важе само за личност у њој означену. Кад се издаје каквој фирми мора се у њој означити она особа (чл. 19. овог статута) која је може употребљавати.

Ако би се берзанска карта дала на употребу ком другом лицу, она тим самим одмах губи важност и за даље не вреди никако, а њен ималац је одговоран по чл. 29. тач. 4. овог статута.

Чл. 24.

Карте посетилачке и чланске издају се по правилу на годину дана. Али ма у које се доба издале, оне важе само до краја године у којој су издате.

Чл. 25.

Таксу за берзанске карте одређује Управа по свом нахођењу и потреби Берзе, па је прописно обзнањује.

Ако би Управа завела и какве нарочите са-
станке берзанске за поједине гране послова (чл. 11.
ов. стат.), онда за посећивање истих може одредити
и наплаћивати особену таксу.

Чл. 26.

Ко тражи и прими берзанску карту, тај се
самим тим подвргава у свему овом статуту и оста-
лим прописима Берзе.

Чл. 27.

Који год дође на Берзу обавезан је на захтев
берзиних надзорних органа легитимирати се берзан-
ском картом.

Од тог се изузимају лица, која по службеном
положају или послу долазе на Берзу.

Чл. 28.

Свачије понашање у локалима Берзе мора бити
саобразно овим правилима и осталим прописима о
реду на Берзи, а у опште мирно и уљудно.

Ко би противно радио и не послушао опомене
надзорника, биће одмах са Берзе удаљен по наредби
председника, односно његовог заменика или два члана
Управе. Овим није искључена и примена казне из
чл. 19. зак. о јав. берзама или чл. 29. ов. статута.

Чл. 29.

Одлуком Управе могу се искључити од посе-
ћивања Берзе посетиоци, а из чланства чланови:

1) који не испуњавају своје обавезе по овом
статуту;

2) код којих наступе случаји чл. 5. тач. 2.,
3., 4. и 6. зак. о јав. берзама;

3) који прекораче прописе о држању реда на
Берзи, ако се за то не би казнили новчано по чл.
19. зак. о јав. берзама;

4) који би своје берзанске карте давали дру-
гима на употребу;

5) који би распростирали лажне гласове о
Берзи, или ширили неистините вести, које штетно
утичу на берзанске послове и стање Берзе, изузи-
мајући случај заблуде;

6) који би радили на томе, да се са својим
повериоцима и на штету ових намире вансудским
путем;

7) који не би на време испунили своје обавезе
из берзанских или других трговачких послова;

8) који би закључивали берзанске послове са
пуномоћницима трговинских радња, знајући да их
ови закључују за се, а не за фирму;

9) који у виду заната опасне, нарочито дифе-
ренцијске послове берзанске врше за лица, која по
закону немају права посећивати Берзу, или за лица
која не припадају трговачком сталежу, па би се
могло доказати, да их оваке операције, нарочито
због тешких и несразмерних услова, воде пропасти;

10) који унапређују или суделују у удруже-
њима чија је задаћа: у цељи шпекулације непри-
родним начином и вештачким средствима и путе-

вима терати у вис цене најпотребнијих животних намирница ;

11) који би на Берзу долазили у каквој другој цели, а не ради самих берзанских послова ;

12) који би се иначе по нахођењу Управе, а према трговачком схватању, грубо огрешили о част и углед трговачки.

Чл. 30.

Искључење из чланства природно повлачи за собом и искључење од посеђивања Берзе.

Чл. 31.

Жалбе против искључења, као и против осуда на новчану казну у случају чл. 29. тач. 3. овог статута, подносе се сходно чл. 19. зак. о јав. берзама.

Чл. 32.

Сва ова искључења и казне објављују се на Берзи по чл. 9. ов. статута. А у тежим случајевима Управа ће имена искључених или кажњених забележити још и на нарочитој „црној табли“ у Берзи.

Чл. 33.

Искључења ова трају док не истече рок одређен чл. 5. зак. о јав. берзама или предвиђен дотичном одлуком о искључењу.

Чл. 34.

По истеку ових рокова право на посеђивање, односно на чланство, не повраћа се по себи, већ се мора поново задобити као и први пут.

Чл. 35.

Управа ће водити регистре свих посетилаца и чланова Берзе, у које ће бележити све промене које би наступиле.

Дотичне регистре могу разгледати посетиоци, односно чланови Берзе и тражити исправке евантуалних нетачности.

Чл. 36.

Сем посетилаца и чланова Берзу може посетити као *гост* и онај, коме Управа изда берзанску *гостинску карту*.

Карта гостинска може бити бесплатна или не, а овлашћује госта да посети само три, један за другим, следећа састанка берзанска у текућој години. Но Управа може у свако доба опозвати важност ове карте и спречити даље посеђивање Берзе.

Управа може и права из овога члана пренети на председника својега.

III

Управа Берзе и њени органи.

Чл. 37.

Берзом и њеним пословима управља одбор од 10 лица, који носи назив: *Управа Београдске Берзе*.

Чл. 38.

Чланство у Управи је обавезно и почасно, по томе бесплатно звање.

Чл. 39.

Чланови Управе бирају се на две (2) године између оних чланова Берзе, који су српски поданици и живе у Београду.

Сваке године иступају из Управе 5 чланова њених, који су одслужили двогодишњи рок. По иступање ово први пут извршиће се по чл. 201. — Овако иступили чланови могу се поново бирати, али тада нису обавезни примити се избора.

Ако би наступио случај примене чл. 13. одељ. 1. зак. о јав. берзама, онда ће се при новом избору уједно одредити и начин отпочињања овога иступања.

Чл. 40

Управу бира скупштина Берзе, сем случаја из Чл. 64. in fine.

Сваке године скупштина новим избором попуњава места иступилих чланова Управе по Чл. 65.

Случајно упражњена места чланова Управе скупштина попуњава допуњујућим избором. Избрани за овако упражњено место иступа онда, када би иступио и онај на чије је место он изабран.

Чл. 41.

Кад би се упразнио већи број места у Управи, ова може у свако доба наредити допуњујуће изборе, али их мора одмах наредити чим би се упразнила четири (4) места.

Чл. 42.

Изабрана Управа прву своју седницу држи одмах после избора. Тада се конституише и бира из своје средине председника и потпредседника. Поновно бирање истих личности допуштено је.

Овако извршен састав Управе одмах се доставља надзорној власти и објављује прописним начином.

Нова конституисана Управа ступа у дужност 1. Јануара сваке године; дотле функцира стара Управа.

Чл. 43.

Председник руководи све послове Управе и стара се о извршењу свих одлука њених

Чл. 44.

Председника одсутног замењује у свему потпредседник, а овога члан којег остали присутни чланови Управе изберу.

Чл. 45.

Седнице Управе сазива по потреби, или на писмени захтев три (3) члана Управе, председник, односно његов заменик

Позив за седницу мора се доставити свима члановима у месту.

Чл. 46.

Седница Управе је пуноважна кад су поред председавајућег присутна најмање још *четири* члана.

Само за пленарну седницу о конституисању Управе (Чл. 42.) нужно је присуство најмање *осам* чланова, рачунајући ту и председавајућег.

Чл. 47.

Сви закључци у седницама доносе се простом већином гласова. У случају равне поделе гласова, решава страна на којој је председавајући.

Само у пленарној седници (Чл. 42. и Чл. 46. тач. 2.) избори се врше тајним гласањем (листама) и апсолутном већином, евентуално ужим избором. Ако се код овога гласови поделе, решава коцка.

Чл. 48.

На свакој седници води се записник, који потписују: председавајући, сви чланови, деловођа и Комесар Берзе.

Потпис Комесаров значи одобрење дотични одлука, сем ако он одмах и нарочито изјави да их обуставља од извршења, или узима *ad referendum*.

Чл. 49.

Сва писмена и објаве, што их Управа издаје, морају носити потпис председника и секретара Берзе, односно њихових заменика, а уз то и печат Берзе.

Само исправе, које садрже какве имовинске обавезе за Берзу, морају, поред реченог, носити још и потпис једнога члана Управе.

Чл. 50.

Да би одлуке, наредбе и остале уредбе Управе имале важности, нужно је да су испуњени сви прописи закона и овога статута, како у погледу њихове садржине и спољне форме, тако и у погледу начина и места њиховог доношења и објављивања.

Чл. 51.

Управа врши ове послове:

- 1) Представља и заступа Берзу у свима њеним пословима.
- 2) Пази да се закон, статут и сва правила тачно испуњавају и врше.
- 3) У границама закона и статута прописује правила о уређењу и вршењу свих послова берзанских.
- 4) Издаје по потреби правила за неберзанске послове, који се на Берзи врше, или се на њу одnose — продаје, заступање и т. д.
- 5) Одређује место и време берзанских састанака.
- 6) Решава ко може постати посетилац, члан и

гост Берзе и наређује издавање дотичне берзанске карте.

7) Решава о казни и искључењу чланова и посетилаца.

8) Решава и на одобрење подноси измене статута.

9) Даје мишљење о котирању хартија од вредности.

10) Одређује рокове и начин ликвидације (аранжман) берзанских послова.

11) Определяје и објављује курсеве на Берзи. За то ће прописати нарочити правилник, који одобрава Министар Народне Привреде.

12) Сазива скупштине Берзе и стара се о извршењу потребних избора, као што одређује и поступак око бирања.

13) Стара се о раду Берзанског Суда и брзом и правилном извршавању његових наредаба и одлука.

14) Отвара и обзнањује стечаје за места берзанских сензала, прима их, одређује и обзнањује им награду, води надзор над њима и прима помоћнике њихове.

15. Бира и поставља судског берзанског извршиоца и надзирава рад његов.

16) Управља имаовином Берзе и стара се о прикупљању прихода и подмирењу расхода њених. Рачун о свему томе полаже Финансијском Одбору.

17) Брине се о одржању примерног реда на Берзи.

18) Поставља и отпушта чиновнике и службоце Берзе.

19) Даје мишљења, која би од ње власти тражиле, као што се и сама обраћа њима и корпорацијама за обавештења и т. д.

20) У опште врши све остале послове, који су јој законом, статутом и осталим правилима поверени у интересу цељи ради које је Берза и устављена.

Чл. 52.

Управа ће сама прописати и Министру Народне Привреде на одобрење поднети правилник о ближем опредељењу својег деловања и поступања. Њиме она може омање и административне послове пренети на председника са секретаром.

Чл. 53.

Управа има свој биро састављен од секретара Берзе и потребног броја помоћног особља.

Секретар је деловођа на седницама Управе и на скупштинама. Он се стара о уредном и брзом отправљању канцеларијских послова. У случају да је спречен, Управа му одређује заменика.

Секретар, односно његов заменик, може вршити и дужност деловође Берзанског Суда, ако за то има све услове (Чл. 100) и Управа га на то овласти.

Ближе одредбе о својем бироу, чиновницима и службоцима прописаше Управа.

IV

Скупштине Берзе.

Чл. 54.

Скупштину Берзе ове састављају сви чланови Берзе, који су испунили своје дужности по овом статуту.

Чл. 55.

Чим се реши сазив скупштине, а најмање на 15 (петнајест) дана пре њеног састанка, Управа је дужна објавити списак чланова, који имају право доћи на скупштину (према регистру из Чл. 35.). Рекламације против истог могу чинити чланови за недељу дана од прве објаве, а коначно их расправља за то одређени одбор од три члана Управе.

Чл. 56.

Сваки, ко хоће да дође на скупштину, мора благовремено узети од Управе нарочиту улазницу, без које нико не може ући у скупштинску салу.

Изузеци Чл. 27. тач. 2 ов. статута важе и овде.

Чл. 57.

Ове су улазнице бесплатне и Управа ће, уз објаву сазива скупштинског (Чл. 61.), обзнанити кад се и где могу оне добити.

Чл. 58.

На скупштину могу доћи овлашћени чланови (у које се убројавају и вршиоци чланских права по Чл. 19. ов. стат) сами лично или послати заступника. Овај мора имати нарочито овлашћење за тај случај, чију форму може Управа прописати и које се њој предаје, али не објављује.

Овакав заступник може бити само члан Берзе, који је и сам овлашћен доћи на скупштину, а заступати само једног члана.

Чл. 59.

Скупштина је *редовна* или *ванредна*.

Редовна се састаје месеца Децембра сваке године, а ванредна по потреби.

Чл. 60.

Скупштину сазива Управа: редовну на време, а ванредну по потреби.

Ну кад год затражи једна трећина ($\frac{1}{3}$) чланова Берзе, да се скупштина сазове, и написмено означи ради чега се зове, Управа је мора сазвати најдаље за 20 дана од захтева.

Ако то она не учини, скупштину може сазвати она $\frac{1}{3}$ чланова.

Чл. 61.

Дан сазива сваке скупштине објавиће се (Чл. 9.) уз списак по Чл. 55. или и особено. Но у сваком

случају најмање петнајест (15) дана пре састанка њеног, рачунајући од прве објаве у новинама.

Уз ову објаву сазива мора се обзнанити и дневни ред скупштински.

Чл. 62.

Скупштини председава председник Управе, односно његов заменик. Само ванредна скупштина, сазвана по Чл. 60. тач. 2., бира увек себи председника.

Деловођа јој је Секретар Берзе, односно његов заменик, а по потреби и друга лица скупштином одређена.

Чл. 63.

На скупштини се води записник о раду. Потписују га: председник, деловођа, пет (5) овереника од скупштине изабрана и Комесар Берзе.

Списак дошавших чланова, односно њихових заступника, саставиће се на самој скупштини и записнику придружити.

Чл. 64.

Скупштина је пуноважно састављена кад су на њој присутне, односно престављене, две трећине ($\frac{2}{3}$) чланова, који могу на њу доћи (Чл. 55.). Ако немадне толиког броја, сазива се и састаје друга најдаље за (10) десет дана и ова може радити ма колико чланова на њој било. Али, ако нема ни толико чланова, да се могу извршити потребни избори, посто-

јећа Управа ће их сама извршити између чланова, који су имали права на скупштину доћи (Чл. 55.).

Чл. 65.

На скупштини сваки члан има само један глас.

Све се одлуке доносе јавним гласањем и простом већином. При једнакој подели решава страна на којој је глас председавајућег.

Само гласање за изборе је тајно (листама) и при једнакој подели гласова решава коцка.

Чл. 66.

Скупштина може решавати само о предметима стављеним у објављеном дневном реду њеном. У овај накнадно (чл. 61.) могу се уврстити још само они предлози чланова (чл. 55.), који се не односе на предмете из објављеног дневног реда, али се Управи поднесу бар десет (10) дана пре састанка. Овакве предлоге Управа мора објављивати одмах по пријему.

На самој скупштини могу се формулисати и подносити сви предлози, који се односе на саме предмете из дневног реда већ објављеног, или на састав дневног реда за идућу скупштину.

Чл. 67.

Скупштини је делокруг:

а) бирање 5 потписника протокола, који су уједно и бројачи гласова, као и бирање председника у случају чл. 62.

б) бирање чланова Управе и Берзанског Суда;
в) решавање о задужењу Берзе, као и о престанку њеном;

г) бирање једног Финансијског Одбора од десет (10) лица, која ће, под солидарном одговорношћу, прегледати рачуне Управе и давати јој разрешницу. Извештај о томе подноси се првој следећој скупштини.

д) разматра извештај Финансијског Одбора о рачунима и Управе о стању Берзе.

V

Берзански сензали.

Чл. 68.

Посредовање у берзанским пословима (чл. 14. зак. о јавним берзама) могу вршити само берзански сензали.

Број ових одређује сама Управа према потреби Берзе.

Чл. 69.

Берзански сензал може бити:

а) који се по §§ 51. и 52. трговачког законика може у опште бавити посредовањем;

б) који по правилима овог статута добије нужно допуштење на Берзу долазити (чл. 14. и 15.) и посредовањем се бавити.

Чл. 70.

Управа ће према потреби расписивати стечај за сензалска места на Берзи и примати пријаве са документима.

Ономе кандидату даће се допуштење на Берзи посредовати, који има услове чл. 69. и буде у стању свој позив вршити како захтевају интереси берзанског саобраћаја и сходно свима берзанским прописима.

Чл. 71.

Права берзанских сензала су:

а) Да само они могу вршити посредовање у берзанским пословима.

б) Да за посредовање могу узимати уговорену или одређену награду.

в) Да само они могу вршити наређене јавне продаје на Берзи и за то узимати награду, коју Управа одреди. — О свему томе Управа ће прописати правила, а одобрити их Министар Народне Привреде по чл. 17. зак. о јавним берзама и овом статуту.

г) Да на Берзи могу држати помоћнике по прописима овога статута и осталим правилима.

Чл. 72.

Величину свих ових сензалских награда Управа ће објављивати.

Чл. 73.

Поред општих дужности сваког посетиоца, берзански је сензал дужан још:

1) За цело време сваког берзанског састанка, или по распореду, који би управа за сензале начинила, бити присутан на њему, или се састарати да га заступи који други берзански сензал, који није дежуран и чије ће име јавити Управи. Ако би овако заступање трајало дуже од недеље дана, мора се за то имати одобрење Управе.

2) Посредовање вршити прилежно, обазриво, тачно, верно и часно, брижљиво избегавајући све што би могло поколебати веру у његову непартаност и у достоверност исправа које он издаје.

3) Посредовање вршити лично у колико га помоћник не може заменити (чл. 76.)

4) У тајности чувати налоге, преговоре и закључке о повереном му послу, у колико противно није налогодавац одобрио, или не изискује и сама природа ствари.

5) Казати име својега налогодавца ако противна страна то тражи. Но ово може и не учинити, ако је од налогодавца добио нужно покриће за дотични посао. Не добије ли то покриће, одговоран је ономе, са киме је посао закључио, за штету, коју би овај имао отуда, што је посао кривицом његовом закључен са лицем, које није давало потпуну сигурност.

6) Не бити прокурист или помоћник каквог трговца, нити члан управног или надзорног одбора каквог акционарског друштва.

7) Не удруживати се са другим сензалима у цељи заједничког вршења посредовања у берзанским пословима. Но по овлашћењу налогодавца може поједине послове посредовати заједнички са другим сензалима.

8) Не примати писмене ни телеграфске налоге од лица ван Београда, нити налоге од непознатих му лица, док се о њиховој идентичности не увери, или од лица која по закону не могу Берзу посећивати, нити пак од лица за која зна да су неспособна обавезати се, или немоћна платити.

9) Не посредовати у пословима са недопуштеним вредностима, или о којима постоји основана сумња, да их налогодавац закључује само привидно, или ради оштећења других лица.

10) Не закључивати за се никакве берзанске послове, ни под својим ни под туђим именом.

11) Не вршити наплате или исплате за рачун свога налогодавца, нити јемствовати за испуњење уговора, чије је закључење посредовао.

12) На Српском језику водити дневник паги-ниран, прошивен и надлежним судом потврђен, у коме ће редом по текућим нумерама и дан по дан, а без празних међупростора, мрљања, уметања и надметања, скраћивања и радирања, уписивати сваки берзански посао, који закључи, назначивши: уговарајуће стране, садржај закљученог уговора и све услове истога, а нарочито код продаја: врсту робе, количину, цену, доба и начин лифоровања, додајући свакад на крају да је дотични посао закључен на Берзи, ако је то у ствари било.

Сензал не може ово уписивање послова вршити једновременно у више разних дневника, нити може почети уписивање у нови, док стари не попуни. Констатовање тога врши Управа.

Сви дневници сензала — попуњени и текући — стајаће и чувати се у Берзи под његовим кључем.

13) По закључењу каквог берзанског посла, одмах о њему изводе из свога дневника у два комада саставити, један од једног, а други од другог уговора потписати дати, па извод са потписом продавца купцу, а са потписом купца продавцу предати.

Изводи ови морају носити једнаку одговарајућу нумеру дневника и бити састављени у форми, коју би Управа прописала.

На захтев странака сензал је дужан уз награду и касније им давати оваке изводе из дневника, које ће тада он сам и оверавати, а показивати им и дотична места и у самом дневнику.

Ако би једна страна одбила пријем извода, или отказала потпис истога, сензал је дужан о томе одмах извести другу страну.

14) Ако је извршио продају или куповину какве робе по проби, дужан је ову ради распознавања тачно обележити и чувати док се уговор не изврши, сем ако су саме партаје изјавиле, да то не траже, или по природи робе то није нужно.

Ближа правила о чувању проба прописале сама Управа

15) Прилежно, савесно и уредно помагати Управи при сазнавању свега што се на Берзи ради и при нотирању курсева.

Чл. 74

Управа одређује највећи број помоћника што их један сензал може имати на Берзи. Но за све сензале овај број мора бити подједнак.

Чл. 75

Помоћник сензала може бити онај, који је у праву посећивати Берзу и којег Управа за таквога призна и прими.

Сензал мора претходно јавити Управи име помоћника, кога би хтео на Берзу узети, тражећи одобрење за то и гарантујући за њ. — И отпуштање помоћника мора се јавити Управи само ради знања.

Чл. 76.

Помоћник сензала не може и закључивати берзанске послове, већ само примати налоге за свога шефа и указивати му друге помоћи.

Чл. 77.

И за ове помоћнике важе правила из чл. 73. тач 4, 6, 7, 8, 9, 10 и 11. ов. статута. у колико се она и на њих могу односити.

Чл. 78.

Имена сензала и њихових помоћника објављују се и стално стоје на угледу записана у дворани Берзиној. Они могу вршити своје послове од дана објаве.

И престанак њихове функције мора се објавити.

Чл. 79.

Помоћника сензала и у томе својству његовом може Управа свагда искључити са Берзе кад то за потребно нађе.

Чл. 80

Сензал пак губи право посредовања на Берзи, односно посеђивања исте, кад не испуњава своје дужности из чл. 73., односно кад наступе случаји чл. 29. ов. стат.

Сем овога, Управа може по свом нахођењу учинити кораке и ради примене § 56. трговачког закона, у коме случају дотични сензал губи и право рада на Берзи.

Чл. 81.

Управа ће водити регистар сензала и њихових помоћника у који ће заводити и све наступиле промене и који могу разгледати сви посетиоци и чланови Берзе.

VI

Берзански Суд

А. — Делокруг и надлежност Берзанског Суда

Чл. 82.

На овој Берзи постоји стално *Избрани Суд Београдске Берзе*. Ово је његов службени назив, који ће бити урезан и на његовом особеном печату.

Чл. 83.

Сви спорови, који би произлазили из берзанских послова на овој Берзи закључених, морају се извиђати и пресуђивати пред овим берзанским судом и то:

а) Кад се воде између лица, која су у време закључења спорнога посла, или у време тужбе, била записана (чл. 35.) као посетиоци или чланови ове Берзе, а не буду написмено уговорила надлежност којег другог суда, — и

б) Кад се воде и између других лица, која буду претходно или накнадно написмено и изречно пристали на надлежност баш овога суда.

Чл. 84.

Суд овај надлежан је још за суђење свих спорова о трговачким пословима, који би се могли вршити на овој Берзи, ако су парничари претходно или накнадно написмено и изречно пристали на надлежност овог суда, па ма да послови ови нису на овој Берзи закључени.

Чл. 85.

Сваки који ступи у послове, за суђење којих је надлежан овај суд, тим самим пристаје на све прописе овога статута о Берзанском Суду и о извршењу његових одлука.

Б. — Избор судија и састав суда.

Чл. 86.

Берзански Суд овај састоји се из 24 члана, који се зову изборне судије.

Број овај може се по потреби и повећати или смањити по Чл. 201.

Но ако се број овај иначе смањи за $\frac{1}{4}$, празна места морају се попунити саобразно правилима из Чл. 40. тач. 3, Чл. 41. и Чл. 87. овога статута, т. ј. допуњујућим избором.

Чл. 87.

Изборне судије бира сваке године редовна скупштина Берзе између оних чланова њених, који су српски поданици и стално живе у Београду, а имају најмање 25 година живота и могу долазити на скупштину (Чл. 55.). — Овим се не обара изузетак из Чл. 64. *in fine*.

Но за изабране судије не могу се бирати чланови Управе, Финансијског Одбора и помоћници сензала, као ни она лица, која због каквог физичког недостатка не би могла вршити судијску дужност.

Чл. 88.

Све изабране судије морају се примити чланства у изабраном суду (Чл. 21.), које је почасно и по томе бесплатно звање.

Но не морају се примити они, који судијску дужност не би могли вршити из каквог узрока, који би Управа као извињујући уважила.

Чл. 89.

Поновно бирање за судију допуштено је, али се тада изабрани не мора примити избора.

Чл. 90.

Ако би изабрани судија престао бити члан Берзе, он тиме самим престаје бити и члан Берзанског Суда.

Чл. 91.

Изабране судије деле се у три (3) секције са по осам (8) чланова.

Свака секција ради по 15 дана, према распореду дежурства. Но сваки спор, о коме је већ држано рочиште пред члановима једне секције, мора се пред овима и довршити, па ма да је прошао рок дежурства, или и сам рок избора (Чл. 92.)

Чл. 92.

Деоба у секције и распоред њихова дежурства врши се коцком и на скупштини, која је и сам избор извршила. Изабране судије новим избором ступају у дужност 1. Јануара сваке године.

Само судије изабране допуњујућим избором по Чл. 86. тач. 3. ов. стат., ступају на места и у секције за које су и бирани и одмах по избору.

Резултат свега тога објављује се.

Чл. 93.

Свака дежурна секција мора бити потпуна (8 чланова), иначе је председавајући Управе коцком попуњава члановима секције, која по реду дежурства за њом долази.

Листа чланова дежурне секције стоји на Берзи за време њенога дежурства. јављобена

Чл. 94.

За извиђење и суђење свакога спора образује се суд од 5 (пет) чланова. Ови се бирају коцком између чланова потпуне дежурне секције, који сами вуку коцку.

Вучење коцке руководи председавајући Управе и у присуству парничара (Чл. 115.) и Комесара Берзе.

Чл. 95.

Овако изабрани колегијум бира из своје средине себи председника. Ако се не може да сложи, председавајући Управе именује једнога од чланова колегијума за председника.

Чл. 96.

Ако би се за време извиђаја у колегијуму управнило место судије, бира се на његово место један од заосталих неизузетих чланова дежурне секције по чл. 94.

Чл. 97.

Изузећа против судија могу се чинити само пре вучења коцке по Чл. 94. Места овако изузетих судија попуне се по Чл. 93. и онда тек коцка вуче.

О изузећу судија решавају остале неизузете судије дежурне секције, ако их имаде најмање три и

то одмах, ако нема ни толико неизузетих, онда о изузећу решава Првостепени Београдски Трговачки Суд.

У оба случаја ова решења о изузећу извршна су.

Чл. 98.

Изузећу судије има места:

- а) ако је лично интересован у спору;
- б) ако су у спору интересовани: његова супруга, заручница, кум крштени или венчани, пупила или лица са којима је род по крви у правој линији до ког било, у побочној до 4-ог, а по тазбини у правој линији до 3-ег степена закључно.
- в) ако је са заступником којег парничара род по крви у правој линији до 4-ог, у побочној до 3-ег, а по тазбини до 2-ог степена закључно;
- г) ако је с парничарем у великом пријатељству или непријатељству;
- д) ако је у спорном предмету био сведок, вештак, заступник или посредник.

Чл. 99.

Изузећа могу чинити парничари (чл. 117.), а судије дежурне секције морају се сами јавити за изузеће у случајевима чл. 98. тач а) б) и д).

Чл. 100.

Управа Берзе поставља по потреби једнога или више Секретара Берзанског Суда, који морају бити правници и имати уредну факултетску сведоцбу.

Секретар Берзанског Суда вршиће дужност деловође судског и све остало, што је по овом статуту потребно за суђење каквог спора и вршење функције овога суда.

Исти положај има и деловођа одређени по Чл. 53. тач. 3. ов. стат.

В. — Поступање код Берзанског Суда

Чл. 101.

Тужба се подноси писмено у довољном броју екземплара Секретару Берзанског Суда, евентуално Секретару Берзе, ако је овај одређен за деловођу (Чл. 53 тач. 3.)

Чл. 102.

Тужба мора бити јасна и потпуна, а мора јој бити приложен и ориџинал пимена о надлежности судској, ако се на међусобном уговору заснива надлежност Берзанског Суда.

Чл. 103.

Чим прими уредну тужбу, деловођа одређује рочиште што пре, пазећи на потребан рок, и писменим позивом позива парничаре и судије дежурне секције, а извештава председавајућег Управе и Комесара Берзе.

У позивима мора бити означен дан и сат рочишта, имена парничара и њихових заступника, предмет и вредност спора и докази тужбе са додатком, да

парничари собом понесу и остале доказе, евентуално приведу сведоке ако их имају, иначе ће се судити и без недошких лица.

Уз овај позив доставља се туженој страни и препис тужбе и прилога.

Чл. 104.

Тужба са првим позивом предаје се у руке туженоме или његовоме заступнику.

Чл. 105.

У месту суда предаја се врши преко заклетога судског разносача на реценс, који потписују примацац и разносач.

Ако се адресат не може да нађе у његовом стану или радњи, тужба с позивом предаће се одраслом укућанину или којем лицу из радње. Ако ни тога не може бити, приковаће се на стан или радњу пред два сведока, који ће такође реценс потписати.

Чл. 106.

Ако тужени живи ван Београда, али у Србији, тужба с позивом доставиће му се преко полицијске власти.

А ако живи ван Србије, достава ће се извршити преко виших власти сходно постојећим конвенцијама и правилима.

Чл. 107.

Но ако би се тужени ма и привремено бавио у Србији, односно у Београду, достава ће се извршити по Чл. 106. тач. 1. односно по Чл. 105. ов статута.

Чл. 108.

Кад се туженоме незна место бављења, одредиће му се заступник и о томе се известити огласом преко званичних новина, позивајући га да до одређеног рока суду дође или другог заступника одреди, инаће ће се ствар и без њега расправити са већ постављеним заступником.

Чл. 109.

Тужилац у тужби, а тужени одмах по пријему исте, дужни су, ако сами нису из Београда, одредити једно овдашње лице, коме ће суд за њих предавати сва акта (чл. 105.); иначе ће их суд прикивати на одређено место берзанске зграде.

Чл. 110.

Предаје судских акта осталим лицима врше се сходно овим изложеним правилима.

Чл. 111.

Парничари предстају суду лично или му шаљу заступника својег са уредним пуномоћством.

Но суд може по потреби наредити да парни-

чари дођу лично, као што им може наредити да поставе заступнике, или им и он сам исте постави, ако су неспособни да ствар спорну представе, или се непристојно пред судом понашају.

Чл. 112.

У случајевима личне неспособности парничара по §§. 39, 40 и 41 грађанског законика, суд ће се ради постављања заступника обратити надлежном старатељском судији.

Исто тако кад парничар умре за време спора а нема заступника.

Чл. 113.

Пред овим судом примају се за заступнике парничара само: њихови закони заступници, браниоци њихових стечајних маса, ортаци њихови, прокуристе, или помоћници у радњи њиховој, и чланови Берзе, а нико други.

Чл. 114.

На дан рочишта и у одређено време, а у присуству позваних (Чл. 103.) и пре свакога рада, извршиће се по Чл. 94, 97 и 98 ов. статута састав суда, па се онда приступа даљем раду.

Чл. 115.

Но ако на рочиште не дође ни једна страна благовремено, дежурне судије, и не бирајући коле-

гијум, констатоваће то и спор сматраће се као свршен.

Ако дође само једна парнична страна, она има права захтевати да се образује суд и суди и без недошле стране.

Чл. 116.

У белешци се констатује састав суда и онда даље бележи што суд за потребно нађе, као и све споредне одлуке судске.

Белешку потписују парничари, а оверава цео суд.

Чл. 117.

Парничар који не дође на рочиште, губи право чинити изузећа против судија, вештака, сведока, као и оспоравати надлежност суда.

Ако тужилац неоправдано не дође, сматрају се као неистинити они наводи тужбени, које тужени оспори, а као истинити они наводи туженога, који се тужбом и њеним прилозима не оспоравају, а на тужбени се предмет односе.

Ако пак тужени на рочиште не дође, сматрају се као истините све стварне околности из тужбе, у колико се суд није сам уверио о њиховој неистинитости.

Чл. 118.

Изостанак са рочишта може се правдати само у случају, ако недошли није могао ни лично доћи, а ни заступника послати.

Правдање се може чинити у року од три дана по пријему пресуде.

О правдању решава сам суд.

Чл. 119.

Одмах по своме саставу, суд најпре расправља питање о својој надлежности стварној, по природи спорнога посла.

Личну надлежност своју суд ће оценити само на захтев парничара, или кад тужени на рочиште не дође.

Чл. 120.

Решење о покренутом питању о надлежности уводи се у белешку и потписује га цео суд.

Против овога решења има места жалби Првостепеном Београдском Трговачком Суду. Жалба се мора изјавити одмах по саопштењу решења и уводи се у саму белешку. Решење Београдског Трговачког Суда извршно је.

Чл. 121.

Суд је дужан увек најпре покушати да парничаре изравна. Ако успе, поравњење се уводи у белешку и парничарима препис издаје, ако га траже.

Овако поравњење има снагу извршне пресуде.

Чл. 122.

Одустанком парничара свршава се спор. Тужилац сам може одустати од тужбе пре него се она достави туженоме.

Чл. 123.

Извиђање може бити јавно, ако оба парничара траже, или ако на захтев и само једнога то суд одобри.

Чл. 124.

Извиђање је усмено.

Писмене преставке не примају се. Но у великим споровима може суд наредити и писмени поступак, у ком ће случају он сам одређивати и рокове за предају појединих акта.

Чл. 125.

Све одлуке суд доноси простом већином гласова.

Чл. 126.

Ред при извиђању и суђењу одржава председник, а он руководи и извиђањем.

Чл. 127.

Суд непосредно саслушава, а по потреби и заклиње сведоке.

Ако сведок не дође на позив парничара, суд ће га додати преко полицијске власти. Сведоци из другог округа испитују се преко надлежног суда.

У сваком пак случају суд ће чинити кораке рад испита сведока само ако се положи трошак за сведоке, или изјава ових да га не траже у напред.

Чл. 128.

Суд може допуштати или и сам наређивати *вештачки извиђај*. Број вештака суд одређује и он им ставља питања и даје инструкције.

Парничари бирају вештаке, а ови себи председника; ако се ови не сложе, председника именује суд.

Ако један парничар неће да бира вештаке, то чини за њ' суд.

Парничари могу чинити изузећа по основима из Чл. 98.

Мишљење вештака није обавезно за суд.

Чл. 129.

Суд може сам или преко једног судије и деловође чинити и *судски увиђај*.

Чл. 130.

Ако би се у питањима цена показале околности, по којима би изгледало, да је званично нотирање курсева било погрешно, суд може захтевати да се учини ревизија и резултат јави.

Чл. 131.

Суд овај извиђа просто, а доказе оцењује слободно и по свом нахођењу одлучује: да ли је која околност доказана или није, држећи се у томе само Чл. 117.

Чл. 132.

По свршеном извиђају суд изриче пресуду и одмах је саопштава парничарима. Ако не може одмах, дужан је то учинити најдаље за осам дана.

Пресуду потписује цео суд. Ако није којем парничару саопштена, или ако који захтева, даје му се у препису са потписом председника и деловође.

Чл. 133.

Пресуда мора садржавати кратак реферат о предмету спора, разлоге и пресуђење о главној ствари и осталим досудама.

У њој се увек мора одредити и рок до којег се досуда мора испунити.

Чл. 134.

Ако је досуђена заклетва, суд у пресуди мора одредити њену форму и последице ако се она не положи.

Ако се заклетва не положи одмах по саопштењу пресуде, наредиће се да се то што пре учини. На рочиште за полагање заклетве позивају се обе парничне стране.

Чл. 135.

Ако у случају Чл. 134., одељ. 2, не дође на рочиште парничар који заклетву треба да положи, сматра се да ово неће да учини.

Парничар са стране може се заклети и код својег надлежног суда.

Г. — *Такса, трошкови и деловодство*

Чл. 136.

Уз тужбу се увек мора положити 5 дин. таксе у таксеним маркама.

У корист Берзине касе плаћаће крива страна судске трошкове, који ће се у пресуди сумарно исказати по прорачуну према табlici, коју прописује Управа Берзе, а одобри Министар Народне Привреде.

Чл. 137.

За сва акта овога суда воде се особене деловодне књиге и постоји засебна архива. Над тим води надзор деловођа судски.

VII

Извршење одлука Берзанског Суда

А. — *Извршност одлука и извршни органи*

Чл. 138.

Одлуке Берзанског Суда извршне су и против њих нема места жалби.

Чл. 139.

Да би се могло захтевати и само извршење какве одлуке Берзанског Суда, нужно је да дело-

вођа судски на ориџиналу одлуке напише и потпише да је она *извршина* и поред тога стави печат судски.

Чл. 140.

Молба за извршење са ориџиналном судском извршном одлуком подноси се Управи Берзе, на што ова даје реверс.

Чл. 141.

Управа Берзе ће између берзанских сензала изабрати и поставити нарочитог *Судског Извршиоца Београдске Берзе*.

На овој Берзи може према потреби бити највише три оваква извршиоца.

Избор и постављење њихово важи кад га одобри и потврди Министар Народне Привреде.

Њихова имена и ово потврђење објављују се.

За новац, који овакав извршилац наплати и вредности, које у цели извршења узме, јамчи сама Берза.

Чл. 142.

Овакав судски извршилац надлежан је за извршења свих одлука овога суда, без обзира на место где се извршење има предузети и учинити.

Чл. 143.

Сваку примљену молбу за извршење са дотичном одлуком, Управа Берзе предаје одмах извршиоцу на даљи рад. Она може по потреби наредити, да из-

вршење једне одлуке заједнички учине и више извршилаца.

Чл. 144.

Кад се извршење има предузимати и чинити ван берзанске зграде, Управа ће извести надлежну полицијску власт о лицу, коме је извршење предала.

Полицијска је власт дужна извршиоцу ставити на расположење својег органа, а и сама му увек бити на руци, нарочито у случајима где би се ко извршењу противио.

Чл. 145.

Извршилац је дужан брзо и без оклевања радити на извршењу.

Жалбе због одуговлачења подnose се Управи Берзе, којој извршилац одговара као неуредан сензал (чл. 80). Но поред овога извршилац је одговоран и за штету ономе ко је неизвршењем оштећен.

Чл. 146.

Извршилац добија награду за свако извршење по чл. 187.

Б. — *Извршење, попис и процена.*

Чл. 147.

Чим извршилац прими молбу за извршење, дужан је одмах захтевати од осуђенога да овај сам по пресуди поступи.

Ако овај то не учини, а рок пресудом остављен (чл. 133) прође, извршилац је дужан одмах сам приступити извршењу.

Чл. 148.

Ако је каква покретна ствар поименице досуђена, па се налази у рукама осуђеног, извршилац ће је од овога одузети и предати ком је досуђена, а од осуђеног награду и трошкове наплатити и коме треба предати.

Ако је таква ствар прешла у руке другог а овај је неће да изда, извршилац ће то на одлуци судској забележити и ову коме треба вратити, пошто трошкове по истој наплати и ове по досуди употреби.

Чл. 149.

Ако би осуђени имао од другог што примати, извршилац ће, ако нема каквих препрека, и онај код кога се примање налази пристане, од овога наплатити онолико колико треба, давши на то квити место осуђеног, па новац добивени по досуди употребити.

У противном случају и ако се досуда ни иначе не може наплатити, извршилац ће о томе известити онога, који је извршење тражио.

Чл. 150.

Ако се на претходне начине одлука не могне извршити, извршилац ће одмах приступити попису

и процени најпре покретности, а ако оне не буду довољне онда и непокретности осуђенога, а све само у толико, у колико буде потребно за подмирење свих досуда и продајних трошкова.

Чл. 151.

Ради проналаска имовине осуђенога, извршилац је властан чинити претрес стана и радње његове, отварати му оставе, а у случају противстајања и силу употребити.

Чл. 152.

Ради процене пописане имовине сам извршилац бира два угледна грађанина.

Чл. 153.

Попис и процена врше се једновременно и у присуству дужника.

Ако се овај крије, или неће да присуствује, извршиће се то и без њега, па ће се само назначити у пописном протоколу; ако се пак незна где је, или је умр'о, а нема заступника нити пунолетног наследника, који би га могли заменити, извршилац ће умолити местну полициску власт, да му ова само за тај случај постави заступника по § 468. грађ. суд. пост. док се продаја не сврши.

Чл. 154.

Лица, чије је присуство нужно, имају права разгледати сва акта извршења, па и препис од истих узети.

Чл. 155.

Попис непокретности, на коју осуђени нема тапије, врши се још и пред једним местним кметом и суседима, граничарима исте. Сви ови саслушаће се и на пописном протоколу потписати изјаву, да је пописана непокретност доиста својина осуђеног. Ако то граничари неће да учине, нити да кажу зашто неће, извршилац ће то забележити у протокол, што ће оверити још два присутна човека и онда граничари не могу ништа више примећивати против пописа тога добра, ни у којем погледу.

Чл. 156.

У попис се не могу узимати ствари означене у § 471. грађ. суд. поступка.

Чл. 157.

Ако би се при попису са које било стране навело, да на пописаној ствари постоји какво право некога другога, које би спречавало продају исте, извршилац ће извршити попис и процену, па ће сâм или преко надлежне полицијске власти одмах саслушати означено лице о горњем наводу. Ако ово исти потврди, извршилац ће изјаву његову придружити пописном протоколу, а повериоца о томе известити. Оспори ли овај ту изјаву, извршилац ће писмено наредити појављеном господару, да поведе спор код надлежног суда за доказ својега права на пописаној ствари, а њему (извршиоцу) у року, који му овај сâм одреди, поднесе уверење о поведеном спору

овом. И ако тај појављени господар по овоме не поступи до остављеног рока, сматра се да на попис није ништа ни приметио.

Чл. 158.

Ако би у попис узето имање требало нарочитога чувања, или би доносило и доносити могло какав приход, па се поверилац и дужник не би о томе споразумели, извршилац ће га одмах од дужника одузети и стараоцу, којег ће сâм доставити, на чување или руковање предати.

Овај старалац има сва права и дужности стараоца стечајне масе. Старатељство му престаје чим се имање куццу преда, а рачуне о руковању с приходима предаје извршиоцу, који му и награду одређује сходно чл. 187.

Чл. 159.

Пописате цацире од вредности, адићаре, готов новац, може и сâм извршилац код себе узети на чување.

Чл. 160.

О сваком попису и процени саставља се пописни протокол у који улази:

- 1) Место, дан и време пописа с означењем по чијем се захтеву врши попис и над чијим имањем.
- 2) Тачно означање пописаних ствари по њиховој врсти, каквоћи, броју или количини, тежини, величини или простору, границама, — како то већ

буде захтевала природа њихова, уз означење процене вредности.

3) Име стараоца, ако су овоме ствари на чување предате, иначе означење код кога су оне остале.

4) Имена проценилаца.

5) Имена осталих лица чије је присуство нужно.

6) Изјаве које се буду при попису чиниле, као оне из Чл. 153., 155., 157. и др.

7) Напомена да је протокол присутнима прочитан, или им на увиђај поднесен, као и разлог за оправдање ако каква формалност није испуњена.

8) Потписе присутних. Неписмене мора потписати нарочити сведок, па се и сâм потписати.

9) Оверење и потпис извршиоца.

Чл. 161.

Попис је свршен чим је састављен и оверен пописни протокол по чл. 160.

Чл. 162.

Имање пописано постаје закона залога повериоца за чији је рачун пописано и од момента свршеног пописа (чл. 161).

По томе је овака залога преча и од забране, интабулације, прибелешке и обуставе истог дана стављене.

Чл. 163.

Дужник и поверилац могу захтевати оверени препис пописног протокола, ако за то плате таксу, коју ће Управа сама прописати.

В. — *Оглас, продаја и наплата.*

Чл. 164.

Продаја покретности наређује се и објављује одмах после свршеног пописа, ако нема сметња из чл. 157.

Чл. 165.

Ако је у попис узета некретна ствар, извршилац ће што пре и најкраћим путем прибавити извешће надлежнога суда о теретима, који би на њој постојали.

Чл. 166.

Кад извршилац добије ово извешће, одмах ће одредити дан продаје пописате некретности и ово објавити, ако нема сметња из Чл. 157. овог статута.

Чл. 167.

Продаја ствари у вредности до 10.000 дин. објављује се на Берзи, у њеном органу, ако га има, и у месту пописа и продаје. Продаје веће вредности објављују се још и у „Српским Новинама“.

Објава се ова мора извршити бар један пут на свима означеним местима. Таксу полаже претходно ко продају захтева, па му се она накнађује од осуђеног.

Чл. 168.

У огласу се означава: дан, место, време и предмет продаје, чијег имања и за чија рачун. За

продају покретности означава се само њихова процењена вредност, а по могућству и врста и количина. Непокретности се означавају по врсти, месту где су, простору, границама и процењеној вредности, а означавају се и чији и колики терети на њима постоје.

Чл. 169.

Оглас уредно извршен сматра се као позив за све интересенте. Само на продају непокретности морају се нарочито позвати: они чији терети стоје на њој, смесничари — сасопственици, ако се зна где живе, а поред ових и местни кмет, ако се продаја не врши на Берзи.

По на сваку продају, која би била поново одређена услед судског поништаја прве продаје, мора се позвати и првашњи купац, ако се зна где је.

Чл. 170.

Од дана првога огласа до дана продаје, не рачунајући и та два дана, не сме проћи више од 5 дана за продаје у вредности до 10.000 динара, ни више од 10 дана за продаје преко ове суме.

Чл. 171.

Продаје ће се вршити у месту пописа или на Берзи и то за сваки комад за се или све укупно, како буду захтевале све прилике, интереси осуђеног и поверилаца, а све према оцени самога извршиоца, или према наређењу Управе. (Чл. 18. зак. о јав. берзама).

Чл. 172.

На продаји се не могу надметати само малолетни, презадужени, распикуће, извршилац, онај чије се имање продаје, а на поновној продаји још ни онај на чију се одговорност она врши. (Чл. 177.).

На продајама што се на Берзи врше, не могу се надметати ни они, који ову не могу посећивати, ако се продаја врши у време берзанског састанка.

Чл. 173.

Ко хоће за другога да се надмеће, мора извршиоцу при лицитацији поднети уредно пуномоћство, иначе ће се сматрати за надметача.

Чл. 174.

При продајама сваки је надметач дужан положити у име кауције 10% од процењене вредности добра, које хоће да лицитира.

Кауција се даје у новцу, сигурним папирима од вредности по курсу, а и у гаранцији каквог солидног новчаног завода.

Од давања кауције ослобођавају се само интабуланти и они повериоци за чији је рачун имање и пописано и то у онолико, у колико би њихове тражбине са интересом покривале суму кауције, што би је иначе ваљало положити.

Чл. 175.

Продаја се свршава кад надметање престане. Тада ће извршилац два пута гласно исказати нај-

већу понуђену цену и ако нико више не понуди, изказаће је и трећи пут и понуђачу исте добро уступити.

Чим се цена трећи пут искаже, престаће даље надметање и положене кауције враћају се полагаачима осталим, а само се купчева задржава.

Чл. 176.

Излицитирана цена полаже се извршиоцу на признаницу и то за покретне ствари *одмах*, а за непокретне *шеснајестога* дана после дана продаје.

Но купац, у колико би се из цене тако купљене ствари по реду првенства морао намирити, може на толико дати признаницу место готовог новца.

Исто тако и онај купац, који ништа нема тражити од господара продане ствари, ако га повериоци, за чији се рачун добро продаје, за новог дужника приме, а дотадањег дужника за толико ослободе, не мора готов новац полагати, него ће о томе поднети извршиоцу влашћу оверену изјаву ових поверилаца.

Остало се мора положити у готову новцу и на одређено време.

Чл. 177.

Ако купац не положи новац на време (Чл. 176.), извршилац ће на одговорност његову извршити нову продају.

Ова нова продаја за покретност може се и одмах предузети.

Чл. 178.

Ако на овој другој продаји изађе мања цена, онда је тај мањак дужан накнадити онај први купац. Изађе ли пак већа цена, он нема права на вишак.

У сваком случају нарочито учињене трошкове око ове друге продаје мора накнадити онај први купац.

Све ове накнаде наплаћују се само из његове кауције у колико она залеже.

Чл. 179.

Папире од вредности продаје сām извршилац и без одређивања продаје и осталих формалности, ако их може по курсу њихову продати. У томе случају прави само рачун о томе. Ако их не могне по курсу продати, онда их продаје лицитандо по изложеним правилима.

Код папира на име, извршилац је властан место дужника учинити потребан пренос. Ако је папир винкулиран, он га може опет у течај пустити.

Чл. 180.

Ако на продаји ван Берзе нема ни два надметаца, а излицитирана цена буде испод процењене вредности, извршилац ће на продајном протоколу саслушати дошавше повериоце, хоће ли који од њих

добро по процени примити или не и како да се поступи, па ће тако и урадити. У случају неспоразума поверилаца решава већина срачуната по количини тражбина. При једнакој подели важи мишљење корисније за осуђенога. — При продајама на Берзи добро се уступа по цени која се излицитира.

Чл. 181.

Продавање се обуставља чим се добије сума довољна за исплату свих досуда и продајних трошкова.

Чл. 182.

Извршење неће се предузимати, а од предузетог одустаће се :

1) Ако се у случају Чл. 157. поднесе уверење о поведеном спору, који ако тужилац изгуби започето извршење се продужава;

2) ако се поднесе каква јавна или и од повериоца издана исправа, којом би се доказивало да је овај измирен после изречене пресуде ;

3) ако је сам поверилац дао рок за почек извршења, док овај рок не прође.

Чл. 183.

О свакој продаји, сем случаја Чл. 179. и 184., водиће се нарочити *продајни протокол*, који мора садржавати :

1) Име онога чије се имање продаје и за чији рачун.

2) Место, дан и време почетка и свршетка продаје.

3) Име кмета који присуствује, ако се присуство тражи.

4) О покретности означавање : шта је коме, колико и пошто продато. Код папира и нумерисаних ствари, означавање се серија, број, нумера и т. д.

5) О непокретности означавање : врсте, места полагаја, величине, граница и граничара, имена надметача, цена које је који нудио и коме је и пошто продато. Ако је више парчади бележиће се за свако посебице, а само цене могу бити ооште, ако је све укупно продавато.

6) Потоисе куоаца и осталих орисутних лица, чије је орисуство нужно, а по могућству и још којег од орисутних надметача. Ако је ко неписмен потписаће га особени сведок, па се и сам потписати.

7) Оправдање, ако која формалност није испуњена.

8) Изјаве које би се учиниле при продаји (Чл. 180. и т. д.)

9) Оверење и потпис извршиоца.

Чл. 184.

Но при продајама покретних ствари кад се на Берзи врше, није потребан особени продајни протокол, већ је довољно кад их извршилац уредно заведе у свој дневник.

Чл. 185.

На Берзи и за време берзанског састанка извршилац може продавати само оне предмете, који се на Берзи котирају и одговарају осталим погодбама берзанских послова. Противно поступање зависи од Управе. (Чл. 18. зак. о јав. берзама).

Чл. 186.

Као неуредна сматра се она продаја:

1) Код које нису испуњени прописи Чл. 139, 141, 153, 155, 156, 157, 160, 167, 168, 169, 170, 172, 175, 179, 180, 182. и 183. ов. статута.

2) Која је вршена ван Берзе, па су надметачи били у договору, тако да правога надметања није ни било.

Остали прописи о неуредној продаји у Глави XIX грађ. судског поступка важе и за ове продаје.

Г. — Измирење повериоца и свршетак извршења.

Чл. 187.

Од продајне цене у свакоме случају најпре се наплаћују таксе судске и продајни трошкови. У ове последње долазе:

1) Награда извршитељу (Чл. 146.), коју ће му бити дужан платити поверилац, ако се извршењем није могла наплатити.

2) Накнада присутном органу полицијске власти по постојећем закону о томе (Чл. 144.)

3) Награда стараоцу (Чл. 158.)

4) Издаци око пописа, процене, огласа и продаје имања.

Ближе одредбе о начину срачуњавања и величини ових трошкова прописале Управа Берзе, а одобрити Министар Народне Привреде.

Чл. 188.

Од остатка ће извршилац, ако нема никаквих препрека нити спорова о праву наплате, намирити кога треба по судској одлуци, па што претече дужнику вратити.

Чл. 189.

Ако је на продатом имању било још каквих терета, или се појави ма какав спор о реду наплате, или се узапти и онај остатак по исплати према Чл. 188., извршилац ће новац с рачунима послати надлежном суду на распоред.

Но ако је на продатом непокретном добру први интабулант Управа Фондова, извршилац ће јој одмах и непосредно послати суму дуга и интереса до дана наплате, а њену квиту, извешће и рачуне са осталом сумом, ако би ове било, послаће суду.

Чл. 190.

У сваком случају продаје непокретности извршилац ће оригинални продајни протокол (Чл. 183.) послати надлежном суду, да би се купцу тапија издала.

Чл. 191.

Кад се одлука судска потпуно изврши, онда ће извршилац њу предати осуђеноме заједно са квитом о наплати.

Ако је извршење непотпуно, извршилац ће на самој одлуци записати у колико је извршена, па је повериоцу на захтев вратити, а осуђеноме одговарајућу квиту издати.

Чл. 192.

Сва акта односна на извршења заводе се у засебне деловодне књиге о извршењима. Ове стоје код Управе Берзе, а у архиви њеној и одвојено чувају се и дотична акта.

VIII

Одржање и престанак Берзе.

Чл. 193.

Берза ова одржава се и своје издатке подмирује:

- а) државном помоћи док ова траје по Чл. 21 зак. о јав. берзама;
- б) приходом од такса за берзанске карте;
- в) приходима од судских и продајних трошкова;
- г) приходима од разних новчаних казна изречених у корист касе Берзине;
- д) приходима од своје имовине;
- ђ) осталим неподвижним приходима;

Чл. 194.

Сем случаја из Чл. 13 закона о јав. берзама, ова Берза може се укинути ако то реши њена скупштина, па ту одлуку одобри и Министар Народне Привреде.

У случају престанка ове Берзе, њена чиста имовина предаће се на чување Управи Фондова, односно њеној заменици, а издаће се оној Берзи, која се за тим буде у Београду основала.

IX

Државни надзор.

Чл. 195.

Надзор државних власти над овом Берзом опредељен је законом о јавним берзама.

Чл. 196.

Непосредни пак надзор Министра Народне Привреде врши се преко Комесара Берзе. У цели остварења овог надзора Управа Берзе је дужна:

- а). У згради Берзе бесплатно ставити Комесару на расположење пристojну канцеларију с довољним намештајем, канцеларијским материјалом и послугом.
- б). Благовремено га извештавати о држању својих седница и дневном реду истих.

в). Све одлуке донесене у седницама без Комесарова присуства, као и наредбе своје, достављати му на читање пре него се обзаве и изврше. Комесаров потпис важи по Чл. 48. — Но ако се ове доставе не би могле учинити Комесару, учиниће се непосредно Министру Народне Привреде и тада потпис о пријему важи по Чл. 48. ов. статута.

г). На исти начин достављати сазиве скупштине Берзе с дневним редом, резултате свих избора чим се изврше, као и преписе записника и спискова по Чл. 63. ов. статута.

д). У свима приликама бити на руци Комесару и указивати му сваку помоћ за успешно вршење његових дужности.

Чл. 197.

По себи се разуме да Комесар може присуствовати састанцима и скупштинама Берзе, као што у свако доба може прегледати рад Управе, њене књиге, акте и документа.

Чл. 198.

За све од Комесара обустављене или ad referendum узете одлуке, мора се Управи доставити решење више надзорне власти у року од 24 сата, иначе се оне сматрају као пуноважне и извршују се.

X

Прелазна наређења.

Чл. 199.

Српско Трговачко Удружење у Београду узима на се дужности да као основалац Београдске Берзе:

- а) поднесе овај статут на одобрење;
- б) уз објаву овог статута изда проглас и позове на упис посетилаца и чланова, одредивши и таксу за берзанске карте до краја ове године;
- в) сходно статуту изврши пријем чланова и посетилаца Берзе, заведе их у регистар, изда им привремене берзанске карте по наплати одређене таксе;
- г) сазове прву скупштину чланова Берзе што пре рад избора Управе и Суда. За ову скупштину изузетно не морају дословно важити сви прописи Гл. IV овог статута, већ само у колико се могу и требају применити и у овоме случају;
- д) сва акта и имовину преда изабраној Управи по наплати дотле учињених издатака.

Чл. 200.

Ова прва изабрана Управа дужна је:

- а) одмах по избору конституисати се — Чл. 42. — и управљање одмах предузети;
- б) резултате скупштинских и својих избора са записницима објавити и Министру Народне Привреде доставити;
- в) захтевати и примити државну помоћ;

г) што пре изградити потребна правила за уређење и вршење послова берзанских, спремити све што је нужно да се рад на Берзи отпочне, овај отпочети и даље по статуту поступати.

Чл. 201.

Све време од почетка рада по овом статуту, па до краја 1895. год. сматраће се као прва година. По томе, следећа скупштина као редовна састаће се Децембра 1895. године и на њој ће се први пут и коцком одредити 5 (пет) чланова Управе за испунање, а даљи рад по статуту обавити.

Закључна одредба.

Овај Статут, измене и допуне његове, као и сви остали прописи, одлуке и наредбе односне на ову Берзу, а подложне нарочитом одобрењу Министра Народне Привреде, важе од дана овога одобрења.

Тако свршено у седницама „Српског Трговачког Удружења“ и примљено у његовој данашњој седници.

25. Септембра, 1894.
Београд.

Секретар,
Мил. Т. Туцаковић

Потпредседник,
Петар И. Јовановић

По саслушању трговачко-занатлијског одбора у Београду, а на основи Чл. 1., 2. и 21. закона о јавним берзама, *одобравам* и *потврђујем* овај Статут Београдске Берзе.

Такса у 2 дин. плаћена је.

ПБр. 3864.

3. Октобра, 1894. год.
Београд

Министар
Народне Привреде

(М. П.) **Л. Р. Јовановић**

Јов. Ср.
34805